

Tredjespråksinläarning

Camilla Bardel

Tredjespråks- inlärnin

Redaktörer:

Camilla Bardel

Ylva Falk

Christina Lindqvist

- Vad är tredjespråksinlärnin
- Varför är det intressant?

Tredjespråks- inlärnin

Redaktörer:

Camilla Bardel

Ylva Falk

Christina Lindqvist

”L3 är ett icke-infött språk som lärs in eller används i en situation där personen redan har kunskaper i ett eller flera L2 vid sidan av ett eller flera L1.”

”I situationen utgör L1 och redan bekanta L2 s k *bakgrundsspråk*.”

”Det aktuella L3 behöver inte vara det språk som personen senast lärt sig, eller just språk nummer tre. Den viktiga komponenten är inlärarens komplexa bakgrund med minst två språk, i den situation då språket används.”
(Hammarberg 2016: 38-39)

EN FÖRGRUNDSFIGUR

Björn Hammarberg,
Prof. em. Stockholms universitet

Williams, S. & Hammarberg, B. (1998). Language switches in L3 production: Implications for a polyglot speaking model. *Applied Linguistics* 19, 295–333.

Hammarberg, B. (2009). *Processes in Third Language Acquisition*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Hammarberg, B. (2016). Flerspråkighet och tredjespråksinläring. Några grundbegrepp. I: C. Bardel, Y. Falk & C. Lindqvist (utg.) *Tredjespråksinläring*. Lund: Studentlitteratur. 33-58.

Forskningsens fokus går från tvåspråkighet till flerspråkighet

- Personer som lär sig ett nytt språk har ofta redan tidigare erfarenhet av andraspråksinlärning eller främmandespråksinlärning och kunskaper i ett eller flera språk utöver förstaspråket.
- Flerspråkighet har mycket stark utbredning bland världens befolkning – två- och flerspråkighet är kanske vanligare än enspråkighet.
- Teknikutveckling, migration, globalisering -> flera använder fler språk (men det kan diskuteras om engelskan får en alltmer dominerande roll)
- I CEFR pratar man om värdet av dynamisk kommunikativ flerspråkig kompetens (*plurilingualism*)
- Med det flerspråkiga perspektivet på språktillägnande har vissa nyckelfrågor kommit i förgrunden

(Hammarberg 2016: 33-35)

L3 SKILJER SIG FRÅN L2

- *Man har redan erfarenheter av att lära sig ett andraspråk/främmande språk*
- *Man har en inställning till vad det innebär att lära sig ett nytt språk*
- *Man har kunskaper i fler språk än modersmålet*

VAD INNEBÄR DETTA?

- *Man har utvecklat strategier för tillägnande av nya språk – metaspråklig medvetenhet, framför allt i L2 (i modersmålet har man normalt större omedveten kompetens)*
- *Alla tidigare inlärd språk påverkar tredjespråket på olika sätt – medvetet eller omedvetet*

RELEVANS FÖR DET SVENSKA SPRÅKKLASSRUMMET?

- Kan vi öka/tillvarata flerspråkigheten?
- Tradition/möjlighet att lära sig två skolspråk – engelska och ett modernt språk
- Moderna språk – ett ämne i fokus just nu (TAL, språksprånget, Skolverkets förslag om att avskaffa SV/EN)
- Modersmålsundervisningen – också aktuellt i debatten
- Ökad andel befolkning med flerspråkig repertoar: Andra L1 än svenska, flera L1, tidig tvåspråkighet, engelska L3...
- Svenska som andraspråk eller tredjespråk?
- Medvetenhet om attityder, bakgrundskunskaper och strategier

METASPRÅKLIG MEDVETENHET

- *Förmågan att rikta uppmärksamhet mot språket som ett objekt i sig och att tänka abstrakt på språket, formulera sig kring språkets egenskaper, grammatiska regler, ords betydelse etc.*
- *Kan användas för att stärka den explicita kunskapen om språket (även kallad deklarativ kunskap).*

METASPRÅKLIG MEDVETENHET

- MM är speciellt utvecklat hos flerspråkiga personer
- Flerspråkiga har högre MM än enspråkiga
- MM spelar en viktig roll i flerspråkig utveckling
- MM hjälper inläraren att upptäcka likheter och skillnader mellan språk

TRANSFER

Transfer är påverkan från ett språk på ett annat, t ex ordformer, lexikala val och betydelser, grammatiska konstruktioner och uttal påverkas. Denna påverkan kan vara både medveten och omedveten.

”The influence resulting from similarities and differences between the target language and any other language that has been previously (and perhaps imperfectly) acquired” (Odlin 1989: 27).

(Sánchez 2016: 190)

TRANSFER

- Transfer kan vara både positiv och negativ:

Transfer can be positive or negative: positive transfer occurs when assumed similarities are compatible with objective similarities, whereas negative transfer occurs when assumed similarities conflict with objective differences (Jarvis & Pavlenko 2008: 182).

- Källor till transfer:
 - Likheter mellan språk
 - Partiella likheter
 - Skillnader

(Jarvis 2016, 2017)

TRANSFER

Rötter i behaviourismen och felanalysen (kontrastiv analys L1-L2)

Transfer från L2 till L3 - nytt från 1970-talet

Idag: tvärspråkliga influenser, tvärspråklig interaktion mellan språken, individens språkutveckling - en dynamisk process; graden och typen av influenser varierar.

(Jarvis 2016, 2017)

TVÄRSPRÅKLIGA INFLUENSER I L3- PRODUKTION

”All these wooden **golves** (sv L1) must be cleaned” (Lindqvist 2016: 67).

Efter Ringboms studie av svensktalande i Finland (svenska L1, finska L2, engelska L3) (Ringbom 2007:82).

TVÄRSPRÅKLIGA INFLUENSER I L3- PRODUKTION

”Människor **denkar**(=TYS.L1) Shaun är en man **or**(=ENG.L2) en bonde.”
(Falk 2016:107).

Efter Lindqvist & Falks studie av tysktalande i Tyskland (tyska L1,
engelska L2, svenska L3 (Lindqvist & Falk 2014:231)

TVÄRSPRÅKLIGA INFLUENSER I L3- PRODUKTION

”Una sera per settimana eh io trovo... se **non posso la fare...**”

’en kväll i veckan eh jag hittar... om jag inte kan göra det...’

(Bardel 2016)

TVÄRSPRÅKLIGA INFLUENSER I L3- PRODUKTION

Spanska/katalanska L1 – tyska L2 – engelska L3 (8 – 13-åringar i Katalonien):

He have the food eat

He have alle the Sandwich and the cake eat

The dog want the breakfast eat

The dog will food essen

(Sánchez 2016)

TVÄRSPRÅKLIGA INFLUENSER I L3- PRODUKTION

Kodväxling (målspråksord: *menacés*):

justement (haha) qu'ils sont / euh violents parce que peut-être il(s)
se sent(ent) / euh / st <**threatened**> / menacés .

Ordkonstruktion (målspråksord: *opprimés*):

les gens qui ont été **repressés** (Eng.: 'repressed')

(Lindqvist 2010)

Känns detta igen?

Prata några minuter med din granne och tänk efter om du har liknande erfarenheter från när du senast lärde dig ett nytt språk.

... eller från när du senast talade något språk som du använder sällan?

... eller från dina elevers lärande av ett tredjespråk?

TVÄRSPRÅKLIGA INFLUENSER I L3 - INFERENSER

Inferenser är gissningar baserade på redan tillägnade kunskaper i andra språk än målspråket (eller i målspråket).

Elev: **in questione** asså **in** ja asså att man pratar om den.

Forskare: **in questione** vad sa du där?

Elev: “In question” asså man säger ju det på engelska, man använder ju inte det så mycket på svenska, hur ska man förklara, det som det är frågan om.

(Smidfelt 2015:61)

NYA INRIKTNINGAR INOM L3-FORSKNINGEN

- L3-motivation (Henry 2016)
- Engelska som L3 (Gunnarsson & Källkvist 2016)
- Flerspråkighet som resurs och utmaning i lärarutbildningen:
learning, teaching and assessment of Swedish and English. Multilingualism as an asset and a challenge – forskarskola för lärarutbildare (VR 2018-2022), Institutionen för Språkdidaktik, Stockholms universitet.

Tredjespråks- inlärnning

Redaktörer:

Camilla Bardel

Ylva Falk

Christina Lindqvist

Sammanfattning

L3 skiljer sig från L2:

- *Man har redan kunskaper i ett andraspråk/främmande språk*
- *Man har utvecklat strategier för språkinlärnning, förståelse av nya språk
– metaspråklig medvetenhet*
- *Tidigare inlärd språk påverkar tredjespråket*
- *Kan vara relevant i språkklassrummet*

Tredjespråks- inlärnin

Redaktörer:

Camilla Bardel

Ylva Falk

Christina Lindqvist

Förslag på läsning

Kap 1 (Österberg & Bardel): Om det andra främmande språket i svensk skola – moderna språk

+ artikel i Lingua om TAL (2018)

Kap 2 (Hammarberg): Om flerspråkighet och tredjespråksinlärnin - grundbegreppen

Kap 3 (Lindqvist): Om ordinlärnin och tredjespråkets ordförråd

Tredjespråks- inlärnin

Redaktörer:

Camilla Bardel

Ylva Falk

Christina Lindqvist

Förslag på läsning

Kap 6 (Bardel): Om de romanska språken som L3 – transfer på olika språkliga nivåer

Kap 7 (Gunnarsson & Källkvist) eller 9 (Sánchez): Om engelska som L3

Kap 8 (Henry): Om tredjespråksinlärnin och motivation

Kap 5 (Falk) eller 9 (Sánchez): Om tyska som främmande språk

Referenser

Bardel, C., Falk, Y. & Lindqvist C. (2016) *Tredjespråksinläring*. Lund: Studentlitteratur, 165-187.

Jarvis, S. (2016). The scope of transfer research. In L. Yu & T. Odlin (Eds.), *New Perspectives on Transfer in Second Language Learning* (pp. 17-47). Bristol: Multilingual Matters.

Jarvis, S. (2017). Transfer: An overview with an expanded scope. In A. Golden, S. Jarvis & K. Tenfjord (Eds.), *Crosslinguistic Influence and Distinctive Patterns of Language Learning Findings and Insights from a Learner Corpus* (pp. 12-28). Bristol: Multilingual Matters.

Falk, Y. & Bardel, C. (2010). The study of the role of the background languages in third language acquisition. The state of the art. *International Review of Applied Linguistics* 48, 185-219.

Lindqvist, C. (2010). Inter- and intralingual lexical influences in advanced learners' French L3 oral production. *International Review of Applied Linguistics* 48, 185-219.

Lindqvist, C. & Falk, Y. (2014). When Germans begin to learn Swedish. Which is the transfer source for function words, content words and syntax? I: L. Roberts, I. Vedder & J. Hulstijn (utg.) *Eurosla Yearbook*, 14, Amsterdam: Benjamins, 225-239.

Ringbom, H. (2007). *Cross-linguistic similarity in foreign language learning*. Clevedon: Multilingual Matters.

Smidfelt, L. (2015). Il processo delle inferenze lessicali in italiano L3. *Études Romanes de Lund* 100.

Diskussionsfrågor

- Hur kan man utnyttja elevers kunskaper i olika bakgrundsspråk när de lär sig moderna språk, engelska, eller svenska som andraspråk?
- Vilken effekt har engelska på moderna språk?
- Bör moderna språk bli obligatoriskt?